

SZÜLETÉSNAPI KÖSZÖNTŐ
Papp Károlyné Papp Zsuzsanna szolfézs- és zeneakadémiai
módszertantanár születésnapjára

I.

Papp Károlyné Papp Zsuzsanna

2026. januárjában töltötte be 85. életévét Papp Károlyné, akinek neve évtizedek óta természetes része a magyar zeneoktatás mindennapjainak. Tanárként, módszertani gondolkodóként és szakmai közösségek meghatározó tagjaként generációk zenei gondolkodását formálta. Az alábbi sorokkal köszöntöm őt születésnapja alkalmából.

Kedves Zsuzsa!

A Magyar Zenetanárok Társasága elnökeként, a Választmány és a hazai zenepedagógus közösség nevében tisztelettel és szeretettel köszöntelek 85. születésnapod alkalmából.

A magyar szolfézs- és zeneelmélet-tanításban végzett több évtizedes, áldozatos munkád mindannyiunk számára példaértékű. Szakmai tudásod, a Kodály-módszer iránti töretlen hűséged és az ifjabb generációk felé tanúsított segítőkészséged a magyar zenepedagógia egyik meghatározó alakjává emelt Téged.

Amikor egy olyan életműre tekintünk, mint a Tiéd, nem csupán évszámok és intézmények jutnak eszünkbe, hanem egy jellegzetes tanári hang és jelenlét. Az a nyugodt, mégis pontos figyelem, amellyel mindig a lényeg felé vezetted a növendékeket – legyen szó egy egyszerű dallamfordulatról vagy a zenei gondolkodás egészéről. Nálad a szolfézs soha nem vált pusztá gyakorlattá: a zene élő anyag volt, amelyhez közel kellett hajolni, és amelyre rá kellett hangolódni.

A Kodály-koncepció iránti elkötelezettséged nem elvi kérdés volt, hanem mindennapi gyakorlat. Tanításodban természetes módon volt jelen az éneklés, a belső hallás fejlesztése, a fokozatosság és az igényesség. Akár Dunakeszin, akár Budapest több zeneiskolájában tanítottál, ugyanazt a szemléletet közvetítetted: hogy a zenei nevelés akkor hiteles, ha a növendék személyiségéből indul ki, és oda is tér vissza.

Sokan emlékeznek arra az időszakra, amikor tanszakvezetőként vagy igazgatóhelyettesként nemcsak tanítottál, hanem kereteket is teremtettél. Megyei, majd fővárosi szaktanácsadóként pedig épp azt a kényes egyensúlyt őrizted, amely a szakmai színvonal és az emberi megértés között feszül. A Zeneakadémia gyakorlatvezetőjeként és adjunktusaként a jövő tanárainak adtad át azt a módszertani tisztaságot, amely nélkül ma szegényebb lenne a magyar zeneoktatás.

Tantervek, versenyanyagok, módszertani kiadványok, tankönyv átdolgozások viselik magukon a gondolkodásod nyomát. Az *Alapfokú szolfézstanítás a gyakorlatban* című kötet – és annak angol nyelvű változata – nemcsak összegzés, hanem élő tapasztalat lenyomata. Ahogy az is beszédes, hogy a Kodály-módszert Kínában is tanítottad: természetes módon, sallangok nélkül, mégis meggyőző erővel.

Mindezek mögött azonban mindig ott volt valami, ami nem írható le tantervi pontokkal. Az a csendes következetesség, amellyel a minőséget képviselted, és az a nyitottság, amellyel kérdezni tudtál. Tanításod soha nem volt rideg, a szakmai szigor mögött mindig ott volt a bizalom és a humor finom jelenléte.

Különösen fontos számunkra, hogy a Magyar Zenetanárok Társaságának tiszteletbeli választmányi tagjaként ma is velünk vagy. Jelenléted emlékeztet arra, hogy a zenepedagógia nem lezárt fejezetek sora, hanem folyamat, amelyben a tapasztalat átadása és az egymásra figyelés kulcsszerepet játszik.

85.születésnapodon nemcsak egy gazdag pálya előtt tisztelgünk, hanem megköszönjük azt a minőséget is, amelyet képviseltél és ma is képviselsz: az arányérzéklet, a szakmai tisztaságot és a zene iránti alázatot. Ezek a legmaradandóbb tanítások.

Kívánunk Neked jó egészséget, derűs mindennapokat, csendes és hangos örömeket egyaránt – és azt, hogy a zene továbbra is természetes része maradjon az életednek, úgy, ahogyan mindig is volt.
Isten éltesen sokáig, kedves Zsuzsa!

Ruszinóné Czerman Cecília

II.

„A SZOLFÉZSTUDÁST IS MEG LEHET ÉS MEG KELL MUTATNI.” PAPP KÁROLYNÉ PAPP ZSUZSANNA A GYEREKEKHEZ IGAZÍTOTTA A TANANYAGOT¹

„Nem elméletet, zenét kell tanítani” – ez volt Papp Károlyné Papp Zsuzsanna meggyőződése mindig, s ennek szellemében foglalkozott az összes növendékével, akiből több mint félszázan választották a tanári pályát, s viszik tovább a szolfézs-tanítás iránti szenvedélyét. Azt a megszállottságot, ami munkáját a kezdetektől, több mint ötven esztendeje jellemzi, s ami ma is minden napjára rányomja a bélyegét, hiszen jelenleg is tanít, szakkönyveket ír, előadásokat tart. S hirdeti, minden gyerekkel meg lehet szeretetni a szolfézszt, ahogy ez neki is sikerült.

– *Bár sok éve nyugdíjas, most is rengeteg a tennivalója, hiszen az év elején például a Dobszay László Emlékkonferencián tartott előadást...*

– Örömmel vállaltam ezt a felkérést, amely a Kodály-koncepció bemutatására szólt, s úgy döntöttem, kitérek Dobszay tanár úr tankönyveire, ezért lett az előadásom címe: A Kodály-koncepció és megvalósulása a Hangok világa kötetekben.

A Kodály-módszer elkötelezett híve voltam egész életemben, hiszen első osztályos koromtól az Ádám-Kodály tankönyveken nevelkedtem. A kodályi elvek nemcsak a zenetanulásra terjednek ki, életfilozófiát adnak, ezért tartom nagyszerűnek! Nagyon fontosnak a szolfézs-tanítás szempontjából, hogy arról is beszéljünk: Kodály elgondolásai hogyan jelentkeztek Dobszay Lászlónál. Köteteiben kiválóan alkalmazza ezt a koncepciót, s adott esetben még tovább is lép. Dobszay remekül felépít mindent, alaposan és mélyen kitér az egyes stílusokra, sok énekléssel, zenehallgatással, a zenében való munkálkodással próbálja a gyerekeknek megmutatni mindazt, ami a stílusismerethez elengedhetetlen. Ez végső soron a zene megismeréséhez, szeretetéhez vezet! A konferencián egyébként én voltam az egyetlen előadó, aki meg is énekeltette a társaságot. Természetesen népdalt választottam, s mindenki szívesen vett az éneklésben részt.

---

¹ Parlando 2019/3.

Dobszay László

Dobszay kötetei nagyszerűek, zeneileg felülmúlhatatlanok. A mai, „összevont” szolfézs órákhoz viszont túl sok anyagot tartalmaznak, és az azóta megjelent új tantervek követelményeinek zenei anyagával is ki kell egészíteni. A szolfézs tanárok számára ez komoly plusz munkát jelent. Nagy öröömre azonban az Editio Musica Kiadó átdolgoztatja ezeket a könyveket, s ebben a munkában magam is részt veszek.

– *A könyvírás, szerkesztés mellett jelenleg is tanít valamelyik zeneiskolában?*

– A tanítást két éve hagytam abba, most egy alapítványnál dolgozom tehetséggondozóként. Olyan gyerekekkel foglalkozom, akiket például a zeneakadémiai felvételire kell felkészíteni. Emellett újra megjelenik a Spiegel Mariannával közösen írt kötetünk, az Alapfokú szolfézsoktatás a gyakorlatban.

Nagyon jó visszajelzéseket kaptunk a tartalmi részről, de amit formailag nem tartottunk eléggé sikeresnek, azon változtattunk.

– *Egy korábbi interjújában, néhány évvel ezelőtt említette, hogy csökkent a szolfézsórák száma... Gondolom, ez mostanra sem változott.*

– Kettősek az érzéseim. Szomorú vagyok amiatt, hogy a negyedik évfolyam végén kerül sor az alapvizsgára, amivel a gyerekek lezárhatják a szolfézs tanulását, holott még olyan korban vannak, hogy nem alakult ki igazán a szintetizáló képességük. Pedig a hangszertanulásnál ennek vennék igazán hasznát. Ezt követően – szolfézs órák nélkül – több idejük jut a hangszerűkre, a zenekari vagy az énekkari munkára. Pedig abban, hogy valaki igazán jó muzsikussá váljon, nagy szerep jut a szolfézs ismereteknek. Sokszor zsűriztem zenei versenyeken, s mindig azt tapasztaltam, a gyerekek közül az a jobb előadó, aki tudja, hogy egy kompozícióban mi miért született. Aki hallja is, hogy mit játszik. Az ugyanis teljesen másképp fogja fel a zenét, mint az, akinek az ujjai

csupán rohangálnak a billentyűkön. Örülök viszont annak, hogy a hangszeres tanárok is segítik a növendékeiket, hogy sikeresen tudjanak vizsgázni. Ezen a ponton tehát nagyon intenzív a közös munkánk.

– *Miért olyan nehéz a szolfézsoktatás?*

– Mert a szolfézs kreatív tárgy, nem lehet dolgokat betanulni, minden azon dől el, hogy milyen készségeket szerzett a gyerek, hogyan tanítottuk. Képesnek kellene lennie leírni egy rövid dallamot hallás után, meg kell szólaltatnia egy először látott kottát. Nem könnyű feladatok ezek! A pályám során sokszor találkoztam azzal a kijelentéssel, hogy a „szolfézs unalmas, s nem vezet sehová”. Pedig az elméleti tudás alapozza meg a muzsikálást. Ha az órákon az elméleti ismereteket a zene szolgálatába állítjuk, és aktív muzsikálás történik, nem lehet unalmas az óra! S mindig mindenütt elmondom, nem magát a tantárgyat kell támadni, hanem esetleg adott körülményeken kell változtatni.

– *Önnek nem akadt olyan növendéke, akivel nem tudta megszerettetni a szolfézsot?*

– Nagyon kevés olyan gyerek fordult meg a kezem alatt, aki az együttes munka után is azt mondta, nem szereti a tárgyat. Minden órára úgy készültem, hogy a gyerekek szempontjából is átgondoltam a tematikát, igyekeztem az egyes órarészek közötti kapcsolatot megmutatni. Az egyik feladat a másikra épült. Fontos volt az órák hangulata, ezért sokszor tettem humoros megjegyzéseket is. Törekedtem arra, hogy a gyerekeket aktívan bevonjam az óra menetébe. A legfontosabb az volt számomra, hogy az éppen tanult zenei művek szépen, stílusosan szólaljanak meg. Ez a gyerekek számára élményt jelent. S minden évben kicsit változtattam az anyagon, hogy a feladatokat a éppen az adott osztály lehetőségeire szabjam.

– *Hogyan lehet a gyerekek számára is vonzóbbá tenni a szolfézsot?*

- Amit már elmondtam, az alapvető dolog. Fontos a játékosság is, bár azt nem szabad túlzásba vinni. Ha a gyerek komoly eredményt ér el, s azt értékeli, az nagyon motiváló a számára. A lényeg az, hogy a növendékek azt érezzék, nem ellenük, hanem velük vagyok, s a sikereiknek ugyanúgy örülök, ahogyan ők. Fel kell hívnunk a figyelmét, ha valami szépen megszólalt, meg kell tanítani a gyerekeket, hogy zeneileg mi a szép, és azt is, hogy ennek tudjanak örülni! Így alakíthatjuk ki a helyes stílusismeretet és az igényességet is. Élményt jelentsenek a dalok, és lássák a növendékek, hogy ez sok gyakorlás eredménye! Ahogy az is nagyon fontos, hogy minden óra végén összefoglaljuk, mit is tanultunk. Azért, hogy a munka mellett az eredményt is lássák és otthon is el tudják mondani, milyen munka folyik a szolfézsórákon. Épp ezért hívtam meg

mindig az év végi vizsgára a szülőket is. Egyszer mondta is a „beszámoló” végén egy anyuka, hogy „most értette meg, mire jó a szolfézs tanulás”. Sokkal látványosabb persze egy hangszeres növendékhangverseny, de a szolfézsstudást is meg lehet és meg kell mutatni.

Azt szeretem, amikor a gyerek kimegy az óráról és még a folyosón is éneklő, amit tanultunk. Az éneklés régen önkifejezés volt, de a mai fiatalok már nem igazán szeretnek énekelni... Ezért öröm, ha mégis megszólal az, amit az órán elsajátítottunk.

– *Ötvenkét évvel ezelőtt, 1967-ben kezdett a zongora mellett szolfézs tanítani. Hogyan változott a tárgy, a növendékek az eltelt évtizedek alatt?*

– Amikor kezdtem, akkor még sokkal komolyabb énekoktatás folyt az általános iskolában, s ez számunkra is nagy segítséget jelentett. A gyerekek kicsit nyugodtabbak voltak, kevesebb inger vette őket körül. Azt látom, ma már egyre kevesebb az idejük. A zenei pálya felé már nem nyolcadik osztályos korukban orientálódnak, s ha úgy döntenek, hogy muzsikusként lesznek, akkor középiskolásként kezdenek csak igazán komolyabban foglalkozni a zenével. A számítógép és az internet megjelenése nagyon átalakította a gyerekek gondolkodását, a világhoz való viszonyát. Mégis azt gondolom, nem fogják átvenni soha a tanár helyét, de az oktatásba ezeket az eszközöket is be lehet, be kell emelni. A szülők hozzáállása is változott. Régebben tisztelték, jobban elfogadták a tanár véleményét. A zenetanulást sokszor nem komoly munkának, csak hobbinak tartják, amire nem kell gyermeküknek időt fordítani.

– *A diplomája megszerzését követően három évet népművelőként dolgozott...*

– Igen, de hiányzott a tanítás, így kerültem Fótra. S mivel később szükség volt már a B tagozatos szolfézs tanítására is, elvállaltam. Tanári pályámat meghatározta a Fóti Zeneiskola. Pályakezdőként rengeteg segítséget kaptam az igazgatómtól, Varsányi Lászlónétól, Annitól, aki fantasztikus vezetői érzékkel, szakmaisággal, emberséggel, gyerekszeretettel vezette az intézményt. S ugyancsak sokat köszönhetek az igen nagy tudású szakfelügyelőmnek, Profantné Vesztróczy Juditnak, aki rendszeresen látogatta óráimat. Nagyon sokszor kaptam jó tanácsot, vagy éppen megerősített abban, amit csináltam. Az iskolában összetartó, együttgondolkodó közösség épült. Ma már elképzelhetetlen: de az első időkben mi mostuk fel a termeket, pucoltuk az ablakokat... Fontosnak tartottuk, hogy jó és rendezett iskola szülessék. Később szakfelügyelő lettem Pest megyében, majd Budapesten. Az óralátogatásokon szerettem volna a tudásomat átadni, de én magam is rengeteget tanultam. Igyekeztem állandóan képezni magam, kutattam a lehetőségeket, hogy a „szakmában” megjelent újdonságokat megismerjem és kipróbáljam.

Életem egyik nagy ajándékának érzem, hogy a Tanárképző Intézet gyakorlatvezető tanára lehettem. Az ifjú tanárjelöltek nagyon lelkesek voltak, keresték a saját útjukat. Hosszú elemző beszélgetésekkel vitattuk meg az órákat, így alakult tanári egyéniségük. Nagy élményt, örömet jelentett ez a munka! Ahogy az is, amikor Nemes László Norbert felkért, írjam meg a szolfézs-módszertani könyvet. Egy évet gondolkodtam, de aztán igent mondtam, s megkértem kolléganőmet, akivel korábban is dolgoztunk már együtt, Spiegel Mariannát, hogy írjuk meg közösen.

- *Az első kiadás 2012-ben jelent meg.*
- S nagy örömünkre mind egy szálig elfogyott, a négy évvel későbbi, angol verzió ugyancsak nagyon népszerű.
- *Miben mások a mai tanárjelöltek, mint amilyenek Önök voltak?*
- Ma is akadnak kiváló fiatalok, elkötelezettek és igen jó eredményeket érnek el. Úgy látom, hogy a mi időnkben kicsit több volt a lelkesedés, a tenni akarás. Amikor mi akadémisták voltunk, mind az öt tanévben tanítottunk, végigjártuk a gyakorlati tanítás összes szintjét. Ma már sajnós a tanárjelöltek számára az erre fordított idő nagyon lecsökkent. Másrészt szembesülnek olyan tanítási körülményekkel, amelyek a zeneiskolák kihelyezett tagozatain nem igazán megfelelőek, ez elkészeríti őket. Talán nehéz számukra az a sokszor megtapasztalt helyzet is, hogy időnként kicsit lebecsülik a szolfézs tanárokat.
- *Sokszor emlegette, hogy milyen kiváló tanároktól tanulhatott az akadémián, köztük volt Vajda Cecília, Vásárhelyi Zoltán, Bárdos Lajos, Párkai István vagy Ujfalussy József is. Gondolt akkor arra, hogy majd Ön is ilyen utat jár be?*

Szőnyi Erzsébet portréja (1965)
([MTVA Archívum](#))

– Csak abban reménykedtem, hogy megállom a helyem a pályán. Nagyon jó évfolyamunk volt, Szőnyi Erzsébet tanárnő volt a mentorunk, akivel még mindig minden évben legalább egyszer találkozunk. Az osztály minden tagja nagyon „akart”, elkötelezettek voltunk, s az összes „fellelhető tudást” szerettük volna elsajátítani. Lelkesített bennünket a tanítás, a kóruséneklés, a vezénylés. Az is remek volt, hogy a Zeneakadémián hagyták az egyéniséget kibontakozni, s igazán kreatívak lehettünk. Kezdőtanár koromban pedig személy szerint nagy szerencsém volt abban, hogy rátaláltam a főtí, azaz a későbbi dunakeszi iskolára. Abban az intézményben ugyanis olyan indíttatást kaptam, ami az egész tanári pályámat meghatározta.

Papp Zsuzsanna zeneakadémiai évfolyamtársai a 2004. évi találkozáskor mesterükkel, Szőnyi Erzsébettel.

- *Sikerült mindezt továbbadnia?*
- Ha visszatekintek tanári éveimre, elmondhatom, az évtizedek során sok tehetséges gyereket sikerült felfedezni. Talán kétszázat készítettem fel a zenei pályára. Ötvennél is többen vannak az egykori növendékeim közül, akik a tanári hivatást választották, s sokan végeztek a Zeneakadémián is. Most is hivatalos vagyok egy diploma koncertre, ahol egy egykori növendékem fog muzsikálni.

Ha végigtekintek a pályafutásomon, azt kell mondanom, nem volt könnyű az életem. Mindig kötelességtudó voltam akár a hivatásom, akár a családom tekintetében. Nehéz volt összeegyeztetni a kettőt. Szerencsére a férjem és a gyerekeim mindenben támogattak. Sokszor hajnali négykor keltem, de szívesen csináltam. Két gyermeket neveltünk fel. A fiaim nem muzsikálnak, viszont az unokáim igen. A kislány Angliában tanul, de az érettségiig hegedült, a fiúunokám pedig az Apáczai Gimnázium tanulója, még most is tanul zongorázni.

– *S ők szerették a szolfézszt?*

– Volt, amikor kellett segítenem nekik a tanulásában, de alapvetően szerették. Rábészélni soha nem kellett őket. A fontos az, hogy tanultak zenét, hiszen így másképp viszonyulnak majd a muzsikához egész életükben, és személyiségük alakulását is jelentősen befolyásolta ez a lehetőség. Lényegesek számukra ezek a zeneiskolai évek, ahogy nekem is nagyon fontos gyermekkorom, Nagykőrös zeneiskolája. A mai napig visszajárok programokra, előadásokat vagy továbbképzéseket is tartok. Élnek ott jó barátaim, akikkel együtt kezdtem a zongoratanulást, tartom velük a kapcsolatot. Érdekes, ahogy múlnak az évek, az emberben erősödnek a „gyökerek”!

Hálás vagyok azoknak a tanároknak, akik elindítottak a muzsikálás útján és csak megköszönni tudom a későbbi, híres muzsikus tanárainknak, hogy megtaláltam a hivatásomat és példát, tudást, elkötelezettséget kaptam a zene szeretetéhez és tanításához.

– *S ők szerették a szolfézszt?*

– Volt, amikor kellett segítenem nekik a tanulásában, de alapvetően szerették. Rábészélni soha nem kellett őket. A fontos az, hogy tanultak zenét, hiszen így másképp viszonyulnak majd a muzsikához egész életükben, és személyiségük alakulását is jelentősen befolyásolta ez a lehetőség. Lényegesek számukra ezek a zeneiskolai évek, ahogy nekem is nagyon fontos gyermekkorom, Nagykőrös zeneiskolája. A mai napig visszajárok programokra, előadásokat vagy továbbképzéseket is tartok. Élnek ott jó barátaim, akikkel együtt kezdtem a zongoratanulást, tartom velük a kapcsolatot. Érdekes, ahogy múlnak az évek, az emberben erősödnek a „gyökerek”!

Hálás vagyok azoknak a tanároknak, akik elindítottak a muzsikálás útján és csak megköszönni tudom a későbbi, híres muzsikus tanárainknak, hogy megtaláltam a hivatásomat és példát, tudást, elkötelezettséget kaptam a zene szeretetéhez és tanításához.

Réfi Zsuzsanna

III. PAPP KÁROLYNÉ AZ 55 ÉVES NAGYKÖRÖSI WEINER LEÓ ZENEISKOLÁRÓL²

Az ünnepi köszöntés napja 2008. június 6-a volt, amely egybeesett a Zeneiskola Fúvószenekarának 25 éves jubileumával. Az ünnepnap az „55 év képekben és dokumentumokban” c. jubileumi kiállítás megnyitásával kezdődött, növendékhangversennyel. A város vezetése nevében Szabóné Irházi Zsuzsanna, az önkormányzat közoktatási, kulturális, ifjúsági bizottságának elnöke méltatta az intézményt.

E sorok íróját az a megtiszteltetés érte, hogy mint egykori növendék köszönthette volt iskoláját, összefoglalhatta mindazt, amit a város történelmi múltjával és a zeneiskola működésével kapcsolatosan fontosnak tartott.

Azok a szellemi és zenei hagyományok, melyek szükségessé tették a nagykőrösi Zeneiskolája megalapítását és működését, a XIX. században indultak fejlődésnek. A „mezőváros” a „rangját” 1848 után, a később igen híressé vált Nagykőrösi Főgimnázium megalapításához és fenntartásához szükséges anyagiak megteremtésével alapozta meg, ezzel a város „iskolavárossá” vált. (A gimnáziumban tanított Arany János, – a tanárok közül hatan lettek akadémiai tagok!) A XIX. század második felében szerveződött gazdasági egyesületek az önképzésre, művelődésre is nagy gondot fordítottak: népszínműveket adtak elő, dalárdák működtek.

A XX. században tovább nőtt a város szellemi rangja, országos hírű intézményként működött a Református Tanítóképző. Keretei között kiváló zeneoktatás folyt, nagyszerű énekkarának Kodály Zoltán is komponált kórus művet. Az 1950-es években az iparosodás további lendületet adott: a Konzervgyárában fúvószenekar és a művelődési házban énekkar is alakult. A zenei nevelés „beteljesülését” – a zeneiskola létrehozásának igényét – a város általános iskoláiban fejlődést mutató énektanítás eredményei alapozták meg (országos hírű énekkarok működtek, rádiófelvételeken szerepeltek stb.)

A Zeneiskola 1951-ben alakult meg (5 tanár, 50 növendék) és 1952-ben még a ceglédi Állami Zeneiskola fiókintézményeként működött, 1953-ban vált önállóvá. Alapító igazgató: Szilvásy László. Alapító tanárok: Orosz Szeréna, Geszner Jenő, Szirmay Regináld, Hartyányi Dezső, Herczegh László, Biczó Kálmán, Kovács István, Bálint Ferenc, dr, Nyíri Géza, Török István. A következő években jött a tantestületbe dr. Vecseri Zsigmond és Vecseri Zsigmondné, Simon István, Szabados László. Mindannyian példamutatóan

---

² Parlando 2019/2.

szerették a zenét, igényük volt az opera és hangverseny látogatás is. Szabadidejükben Budapestre vagy a környező városokba (Ceglédre, Kecskemétre) vitték növendékeiket hangversenyekre – vagy éppen operabérlettel látogatták a budapesti operaelőadásokat. Tevékenységükkel meghatározták a Zeneiskola feladatait, útját, célját. Mércéjük magas volt, de mindig teljesítették!

1955-ben Bálint Ferenc lett az intézmény igazgatója; „az ország egyik legjobban működő, legfejlődőképesebb intézményét” vette át. (Idézet a Népművelődési Minisztérium „leiratá”-ból.) Az új igazgató énekkarokat, zenekarokat hozott létre, bérletes előadásokat indított, melyeken népszerű műveket mutattak be (pl.: Erkel Ferenc: Hunyadi László - nyitány, Bartók Béla: Este a székelyeknél, Kodály Zoltán: Hány János). Bálint Ferenc igazgató úr gyermekoperákat is komponált, melyek kőrösi bemutatói az egész zeneiskolát megmozgatták.

A zenei pályát választó, majd zenetanári diplomát kapott volt zeneiskolai tanulók az 1963-64-es tanévben kezdtek „visszajönni” tanítani az intézménybe. A tantestületben elindult a generációváltás; az 1970-es évek közepén a zeneiskola tantestületének már ötven százalékát a volt diákok alkották! Az iskola növendékei nemcsak a városi szerepléseken értek el szép sikereket, hanem az országos zenei fesztiválokon, versenyeken is. Az első nagy siker a Budapesti Kamarazene Fesztiválon a kamarazenekar szereplése.

Bálint Ferencet Tóth Béláné Orosz Szeréna, majd Kiss István – (a művelődési ház igazgatója, karnagya) követte igazgatóként, 1986-ban pedig Barna Elekné Módra Zsuzsa – az iskola volt növendéke kapott vezetői megbízást. Vezetése alatt a Zeneiskola tanítási területe kibővült: Csemőben, Kocséron, Nyársapáton is megkezdődött a tanítás. A megerősödött Fúvószenekar mellett megalakult a Big Band, a Mazsorett-csoport, a Fuvolazenekar és újjászerveződött a Vonószzenekar is. Tovább növekedett a zenei pályára lépő növendékek száma. 1994-ben az Iskola felvette Weiner Leó nevét. Az iskola azóta is bizonyítja, hogy méltó e név viselésére. 2003-ban elnyerte a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége, valamint a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezet által alapított „A magyar művészetoktatásért” kitüntető címet, Hartyányi Mária tanárnő pedig a „Művészetoktatásért” plakettet.

A 2005/06-os tanévben felújították a Zeneiskola épületét, a 2007/08-as tanévben pedig az OKM és az Oktatási Hivatal kezdeményezésére a minősítő testülettől Nagykőrösi Zeneiskola a Kiválóan Minősített Iskola címet kapta.

Kívánom a Nagykőrösi Weiner Leó Zeneiskola igazgatóságának, tantestületének, tanítványainak, Nagykőrös város vezetésének, hogy tudjanak örülni a megtett 55 éves életútnak! Érezzék, becsüljék meg az eddigi munka eredményeit!

A következőkben részleteket idézünk a Nagykőrösi Weiner Leó Zeneiskola Évkönyvében megjelent, a zeneiskola volt növendékeinek visszaemlékezéseiből:

„Mit is jelentett a zeneiskola? A zeneóvodásnak a szülői kötődést, a csodák palotáját, a kamaszodó kisdíáknak a barátokat, az érzelmi töltekezést, a gimnazistának a menedéket, a megtartó erőt, a visszaszerzett önbecsülést, a kibontakozást. Mindezekért hálát és szeretetet érzek a tanárok iránt és köszönöm, hogy egy nagycsalád tagja lehettem.”

„Munkára, a munka becsületére neveltek bennünket és az alkotó emberi értékrend tiszteletére. Vallották, hogy az eredményért keményen meg kell dolgozni. Tudták, hogy milyen nagy közösségformáló ereje van a közös munkának.”

„A zeneiskola a második otthonom.”

„Az, hogy valaki zeneiskolás, a mi időnkben „rangot” jelentett – kicsit többnek érezhattük magunkat az átlagnál.”

„Az alapítás már maga egy csoda – hiszen az ország első zeneiskolái között hozták létre. Nem azzal foglalkoztak, hogy mibe fog kerülni, hanem azzal, hogy Nagykőrös fiataljainak jár a zenei nevelésben való részvétel lehetősége. Én is ott tanultam. S az volt ám a tanári kar!”

Zenéről...

„Itt szerettem meg a zenét, miközben rájöttem, hogy csak kitartó munkával lehet eredményt elérni! Megtanultam figyelni a másokra egy-egy négykezes előadása közben.”

„Mély zeneszeretetre neveltek bennünket.”

„Az alapos és következetes munkának az lett az eredménye, hogy megszerettük a zenét.”

„A zene számomra a közösséghez tartozás. Ilyen közösség Barna Elek (Jaj, de furcsán hangzik ez így, hiszen a mi zene-családunkban mindenki Lexi bácsinak hívja!) vezette fúvószenekar.”

„És ekkor ebben a vidéki kisvárosban egy zenetanár hosszú és elmélyült előadásba kezdett a „francia hatokról”, és végül eljutott Arthur Honeggerhez. Feltette egyik féltett kincsét a lemezjátszóra, a Pacific 231 című zeneművet.

Megdöbbenve hallgattam végig a darabot. Nem gondoltam volna addig, hogy valaki képes és mer ilyen zenét csinálni! Előadást hallgattunk meg, hogy mi is a modern zene, mennyiben más és azonos a régivel. Elkerültem Kőrösről, Pesten éltem, rendszeresen jártam koncertre.

Úgy 15 éve, de lehet már 20 is felhívott egy barátnőm és közölte. Kocsis Zoltán és társai el fogják játszani Eric Satie 24 órás zongoradarabjait, felváltva több zongorán Vexation címmel. Először nem tudtam, hol hallottam ezt a nevet. Igen ez az ember volt a francia hatok vezetője, akiről oly lelkesen beszélt sráckoromban Bálint Feri bácsi.”

„Megtanultuk érezni a zenét, nemcsak hangjegyeket játszottunk, hanem érzéseket. Azt hiszem ennél nagyobb lelki töltést sehol sem kaptam.”

„Szívesen gondolok vissza arra a mozgalmas zenei életre, amely Bálint Ferenc igazgató Úr vezetése idején volt. Ott lehettünk minden Kamarazene Fesztiválon, zenekari bemutatón. Ezek csodálatos élményt jelentettek.”

Tanárokról...

„Milyenek voltak tanárain? Márta néni, Szerénke néni a tolerancia, a kedvesség, a mosoly élő megtestesítői. Mindig megértéssel ösztönözték növendékeiket és észrevétlenül motiváltak, differenciáltak. Hogyan? Igen egyszerűen. Aki nagyon tehetséges volt az a maximumot kapta és a maximumot kellett, hogy nyújtsa. Akinek az adottságai szerényebbek voltak, az is egy életre szóló zenei és emberi találkozás élményét kapta.”

„Lehet-e elfelejteni Herczegh Laci bácsi mosolygó, melegséget sugárzó tekintetét? Kamarazene óráin a legszebb muzsikákat ismertük meg.”

„Lehet-e elfelejteni Hartyányi Dezső bácsi lágy, haragudni soha nem tudó hangját, Geszner Jenci bácsi kedves humorát?

„Szakmai fejlődésemet, gondolkodásomat Hartyányi Piroskával, Németh Margittal, Pólus Lászlóval, az akkori fiatal tanárokkal, akik a barátaim voltak-folytatott beszélgetések jelentősen befolyásolták.”

„Akikre mindig nagy szeretettel gondolok, azok dr. Vecseri Zsigmond és felesége, Márta néni. Mindenkihez nagy szeretettel közelítettek, mindenkit képességeinek, tehetségének megfelelően oktattak. Megkeresték a tanítványokban, ami értékes, azt, amiben jó, és azt igyekeztek fejleszteni. Talán az volt a legfontosabb, hogy embernek nézték a reájuk bízott gyerekeket-nemcsak tanítottak, hanem neveltek. Magam nem lettem muzsikával rendszeresen foglalkozó - de azt, hogy zenét kedvelő és talán egy kicsit értő ember lett belőlem, nekik köszönhetem.”

„Számomra két ember volt a támpillére ezeknek az éveknek: Piroska néni (Hartyányi Mária és R. Zsuzsa néni (Reininger Zsuzsa). Azonban azt a szeretetteljes és tevékeny léggör, mely áthatotta a zeneiskola falait, természetesen a többi kiváló tanár munkája és segítőkészsége is megteremtette, akikről most részletesen nem írok, de akikre a mai napig is szeretettel gondolok.”

„Piroska néniről: kifinomult hallása, aprólékos, minden részletre kiterjedő munkája, magas fokú igényessége, önzetlensége és gyermekszerető lényre örökre nyomot hagyott bennem, mely nemcsak a tanításomra, de az élet minden területére hatással van.”

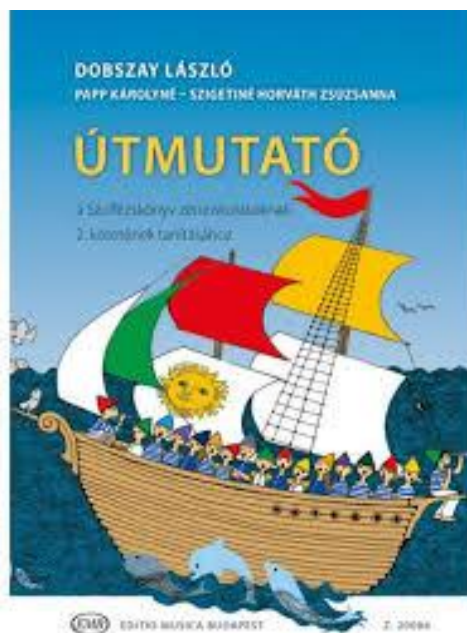
„Kovács István tanár úr szolfézst tanított, de a csodát művelte. Személyiségéből áradt a zene és a gyerekek szeretete. Az órái színesek, élvezetesek voltak. Ha leült a zongorához varázsolt és elbűvölt. Egyéniségének könnyedsége, műveltsége, kedvessége és zeneszeretete példává lett előttem.”

„A hangszeres órák mellett a szolfézs óra volt az elméleti ismeretek elsajátításának színtere. Különlegessége az volt, hogy óráról-órára összegyűltek a város minden iskolájából az azonos életkorú diákok. Szabados László tanár úr, Németh Laci bácsi, Tóth Guszti bácsi tanította a szolfézst ebben az időben. A nagyok már Bálint Ferenc igazgató úrhoz voltak beosztva. Valóságos kórust alakított a csoportból lendületesen improvizálva hozzá a zongorakíséretet.”

„Szeretettel gondolok Pálfi Lujza tanárnőre, aki megismertette velem a szolfézs alapjait. Hatalmas lelkesedéssel és jókedvvel tanított. Örömmel mentem társaimmal a szolfézs órára. Az alapos és következetes munkának az lett az eredménye, hogy megszerettük a zenét.”

IV.

PAPP KÁROLYNÉ–SZIGETINÉ HORVÁTH ZSUZSANNA
DOBSZAY LÁSZLÓ: A HANGOK VILÁGA II. KÖTET
ÁTDOLGOZOTT KIADÁSÁRÓL
Szolfézkönyv zeneiskolásoknak 2.

könyv és online tartalom

Megjelenés dátuma: 2022. április 1.

Kiadó: Editio Musica Budapest Zeneműkiadó

A *Szolfézkönyv zeneiskolásoknak* négy kötete Dobszay László korszakos jelentőségű tankönyvsorozatának, *A hangok világa*nak teljesen átdolgozott kiadása. A sorozat Dobszay zeneoktatási koncepcióját a mai gyerekek és tanáraik számára teszi befogadhatóvá, figyelembe véve a hatályos tantervben meghatározott ismeretanyagot és követelményrendszert. A nyomtatott kiadásban és digitális tananyagként egyaránt használható tankönyvsorozat mindegyik kötetéhez részletes tanári *Útmutató* tartozik, amely a tanításhoz szükséges tudnivalókat és a feladatok megoldását tartalmazza. Az *Útmutatók* szintén kétféle kiadásban jelennek meg: nyomtatott és digitális (képernyőn megjeleníthető) formában. Az *Útmutatók* digitális kiadása - amely a nyomtatott kiadásban található egyedi kóddal ingyen érhető el – a digitális tananyagba integrált módon használható.

[dobszay lászló: a hangok világa II. kötet átdolgozott kiadásáról](#)

(Parlando 2021/6.)

BETEKINTÉS AZ ÚTMUTATÓBA³

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

A TANKÖNYV BEOSZTÁSA

A tankönyv két részből áll; mindkét rész anyaga három évszakra (ősz, tél, tavasz) tagolódik. A két részt párhuzamosan kell használni.

Az I. rész új stílusú pentaton, vendéghangos pentaton, eol, összhangzatos és dallamos moll, valamint dúr népdalokat és hozzájuk tartozó olvasópéldákat, feladatokat, illetve ismeretanyagot ad. Ehhez csatlakozik évszakonként egy-egy műzenei blokk, amely főképpen a hangnemismeretet, a kottaolvasást gyakorló, az abszolút rendszer megismerését szolgáló zenei anyagot – elsősorban barokk táncokat – tartalmaz. A műzenei szemelvények nagy részét a hangszeres órákon is előforduló zeneművekből válogattuk, ezzel is erősíteni kívántuk a hangszerstanulás és a szolfézs tárgy kapcsolatát.

A II. rész gyakorló- és készségfejlesztő feladatokat kínál az I. rész zenei ismereteinek elmélyítéséhez, valamint válogatási lehetőséget biztosít a tanárnak az órai munkához. Az itt közölt műzenei szemelvények a barokk táncok alaposabb megismerését teszik lehetővé. A könnyebb használhatóság érdekében az I. rész feladatainak megadjuk a II. rész kapcsolódó feladatainak sorszámát.

A tájékozódást a könyvben azzal kívánjuk segíteni, hogy az egyes feladat-, illetve szövegtípusokat piktogramokkal jelöltük. Az alábbiakban néhány általános megjegyzést fűzünk ezekhez:

Jegyezd meg!: Sárga háttérrel jelenítjük meg azokat a zenei ismereteket, amelyeket a növendékeknek a tanév során számonkérhetően meg kell tanulniuk.

Olvasmány, érdekesség: Zöld háttérrel jelenítjük meg a tanulók érdeklődését felkeltő rövid magyarázatokat és olvasmányokat. Ezek egy része olyan zenei ismereteket mutat be, amelyet a növendékek a következő tanévek folyamán tanulnak meg részletesen. Az olvasmányok nem kívánnak rendszert alkotni, inkább alkalmasságúak. Hasonló érdekességekkel a tanár is kiegészítheti az órát elképzelése szerint, és az adott helyzetnek megfelelően. Olyasféle ez, mint amikor a régi mester az élet mindennapi apró alkalmait kihasználva, szinte melleleg adta át bölcsességét a körülötte szorgoskodó tanítványnak. Olvasmányaink nem tekinthetők tananyagoknak, inkább csak egy lassanként kirajzolódó összkép részletvonásainak. Olvasgassák a tanulók, s okuljanak belőle annyit, amennyit befogadóképességük megenged.

Emlékeztető: A sárga keretben megjelenő szövegek az előző tanévben megtanított zenei ismeretekre utalnak vissza olyankor, amikor ez a következő tananyag részfeldolgozásához szükséges.

³ Forrás: [Főoldal – Editio Musica Budapest Zeneműkiadó Kft.](#)

Az abszolút rendszerben a jártasságot elsősorban a művekhez kapcsolódó gyakorlatok segítségével alakítsuk, fejlesszük.

A DALLAMFORDULATOK GYAKORLÁSA

VIII. A dallamfordulatok gyakorlása egységesebb képet ad a tonalitásról, jobban stabilizálja a hangfokokat, mint a kizárólag skálák és hangközök alapján lépegető éneklés. (Éppígy viszonyul a ritmusképlet is a ritmushoz és a formához.) A hallásképzés elsődleges eszköze a dallamfordulatok gyakorlása; a skála, hangköz gyakorlása kiegészíti, sőt ki is használja a dallamfordulatokét. A két módszer viszonyáról részletesebben az 1. Útmutató VIII., XXXVIII., XL. és XLI. pontjaiban olvashatunk. Elősegíti a dallamfordulatok begyakorlását minden, ami az órán történik: a daléneklés, a memorizálás, a szolmizáció – s így tovább –, de két speciális gyakorlatot ki szeretnénk emelni:

IX. A kézjelről éneklés haszna az, hogy a növendék egész figyelmét az intonációra fordítja. A kézjeleken mutatott fordulatok összeállítása sohasem lehet önkényes és ötletszerű, hanem az egyébként használt zenei anyaghoz kell kapcsolódnia. Készítse elő a későbbi dalokban, olvasópéldákban előjövő fordulatokat; legyen általában kissé nehezebb az éppen tanult olvasóanyagnál! Legyen a kézjelen mutatott dallam is zeneileg értelmes, formált! Mintának megadunk néhány ilyen dallamot a 16., 18., 117. (sárga keretben „emlékeztető”) példákban (mindezt vö. az 1. Útmutató IX. pontjával).

X. „Visszhangéneklés”, rövid motívumok megismétlése szolmizálva vagy anélkül. Ezeknek is összhangban kell lenniük az éppen gyakorolt zenei anyaggal, tehát stílusosan is alkalmazkodjunk az anyag többi részéhez, ne csupán a hangközök, hangfokok, ritmusok megválasztásában! E gyakorlattípus jelentőségéről és a kivitelezésénél követendő szempontokról lásd az 1. Útmutató X. pontját.

A dallamfordulatokat, a kottázási feladatokat hol előjegyzés nélkül (a módosított hangok aktív gyakorlása érdekében), hol előjegyzéssel közöljük. Mindig énekeltesük el a gyakorlatokat ABC-s névvel is!

A BELSŐ HALLÁS FEJLESZTÉSE

XI. A szolfézsnak talán egyik legfőbb feladata a belső hallás fejlesztése. A belső hallás kettős jelentőségű: *anticipáló* (a növendék előre elképzeli, amit játszani, énekelni, tapsolni stb. akar) és *ellenőrző* (utólag leméri, amit hallott vagy önmaga produkált). Mindkettő a zenei teljesítmények biztosítéka, s egyformán fontos lesz a hangszeres játékban is.

A belső hallásról az 1. Útmutató XI. pontjában írtak közül fontosnak tartjuk visszaidézni az alábbiakat:

„A belső hallást az ilyen és hasonló gyakorlatok fejlesztik:

- ismert dallam vagy dallamrészlet elképzélése belső hallásban, majd hangos énekléssel;

RÉSZLETES TÁJÉKOZTATÓ

ŐSZ

I. RÉSZ

Népzene (1–26.)

1. Ismétlés

A könyvben megadott ismétlőanyaghoz nem kell szigorúan ragaszkodni. Az ismétlés az osztály tényleges dalemlékeihez alkalmazkodjék. Használjuk fel a dalok ismétlését különféle kapcsolódó gyakorlatokra, s ezáltal más tudáselemek felidézésére: szolmizáció, könnyű ritmus- vagy egyéb kíséret, írásfeladat, improvizáció, belső hallás.

Javasoljuk a *Volt nekem egy kecském, Házasodik a tücsök és Hej, két tyúkom* kezdetű dalok népdalcsoportba gyűjtött ismétlését $D=lá$ alaphangon. A magas kezdés miatt beemelegítő éneklés szükséges, fokozatosan elérve a D' kezdőhangot. Az ismétlés jelentősen minőségi fejlődést: tiszta intonációt, helyes levegővételt, kifejező éneklést, a dalok hangulatos, élményszerű előadását és összefoglalását. A csoport motíválását segítheti az ütemezés, az osztnátók hangoztatása, mozgások, táncleptések beiktatása.

Gyűjtsék össze a növendékek a dalok jellemző tulajdonságait, így összefoglalhatók a régi stílus (régireg) jellemző főbb vonásai.

2. *Hej, rozmaring...*

Javasoljuk még az *A kapuban a szekér és a Télén nagyon hideg van* kezdetű dalok ismétlését $H=lá$ alaphangon.

Figyeltsük, keressük meg az előző évben tanult ismeretanyagot a dalok alapján. Állítsuk össze közösen a népdalok hangkészletét és hangsorát a záróhang megjelölésével. A hangsor és a hangkészlet különbségére hívjuk fel a tanulók figyelmét.

3. *Ez a lábam, ez, ez ez...* (A *Hej, rozmaring...* változata, $H=lá$)

Énekeltsük a dallamot halk mérővel kottaképről, szolmizálva, lassú, nagyon figyelmes megszólaltatással, hogy a dallamvariáns eltérő hangjait jól énekeljék a tanulók, majd la-lázva, szöveggel, egyéni bemutatásokkal is. Végül szólaltassák meg a növendékek a népdalt összefoglaló, dinamikus, szép előadással, a tanár vagy egy növendék zongorakíséretével. A csoporttal csak kezdetben énekeljünk együtt. Fokozatosan érjük el, hogy önállóan, biztosan énekeljenek kísérettel vagy több szólamban.

Figyeltsük meg a két dal közötti különbséget. A kíséret „hozzáillesztő” típusú. A ritmust önmagában számolva nehéz lenne a zongorakíséretet hozzájátszani, de a dallamhoz viszonyítva mérsékelt nehézséggel megvalósítható (vö. XXIX–XXX.).

4. Olvasópéldák

Nem jelenthetnek nagy nehézséget, itt még nincs szükség „igazi” kottaolvasásra. A növendéknek „csak” a hangmagasságok pontos megtalálása, a tiszta intonálás a feladata.

